

Asia: VN/25975/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laiksi potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista

Lausunnonantajan lausunto

1. Edistääkö hallituksen esitysluonnos nykyistä paremmin potilaan sekä sosiaalihuollon ja varhaiskasvatuksen asiakkaan oikeuksien ja oikeusturvan toteutumista?

Ottaen huomioon esityksessä esiin nostettu siitä, että asiakastietojen kirjaamiseen ja tilastointiin liittyvät käytännöt vaihtelevat toimijoittain, voidaan esityksen katsoa edistävän potilaiden ja asiakkaiden ja oikeuksien ja oikeusturvan toteutumista. Mikäli esitysluonnos hyväksytään, potilaan ja asiakkaan oikeuksien ja oikeusturvan toteutuminen ei ole niin voimakkaasti jatkossa enää riippuvainen siitä, minkä alueen tai vastuuyksikön asiakkaana hän on. Henkilötietojen käsittelyn osalta esitys toteutuessaan loisi myös yhtenäistä sääntelyä ja käytäntöä valtakunnallisesti siitä, mitä tietoa sosiaali- ja potilasvastaavat jatkossa kirjaavat omiin tietoihinsa.

2. Onko potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminta tarkoituksenmukaista järjestää jatkossa pääasiassa hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän järjestämänä? (2 ja 3 §)

Ei kantaa.

3. Onko potilasasiavastaavien toiminta tarkoituksenmukaista järjestää jatkossa erikseen

- a. valtion mielisairaaloissa
- b. Puolustusvoimien terveydenhuollossa
- c. Vankiterveydenhuollossa
- d. Työterveyslaitoksessa? (4 §)

Ei kantaa

4. Ovatko potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien riittävyttä ja vastuuhenkilön nimeämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia? (2 § 4 momentti, 4 § 4 momentti)

Ei kantaa

5. Turvaako esitys riittävästi potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien riippumattomuuden ja puolueettomuuden? (2 § 3 momentti, 4 § 3 momentti, 5 §)

Apulaistietosuojavaltuutetun näkemyksen mukaan kyllä.

6. Onko potilasasiavastaavan, sosiaaliasiavastaavan ja vastuuhenkilön kelpoisuutta koskeva säännös tarkoituksenmukainen? (6 §)

Ei kantaa.

7. Onko esityksessä huomioitu asianmukaisesti asiakkaiden kielelliset oikeudet? (7 §)

Ei kantaa.

8. Onko potilasasiavastaavan, sosiaaliasiavastaavan ja vastuuhenkilön tehtävät määritelty tarkoituksenmukaisesti? (8 §)

Ei kantaa.

9. Ovatko rekisterinpitoa ja henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset asianmukaiset ja tarkoituksenmukaiset? (9 – 12 §)

Kyllä.

10. Ovatko potilasasiavastaava ja sosiaaliasiavastaava –nimikkeet sopivat potilasasiamiesten ja sosiaaliasiamiesten uusiksi nimikkeiksi?

Uudet nimikkeet vaikuttavat sopivilta.

11. Vapaamuotoiset huomiot

Esityksessä on sivulla 46 todettu, että on tarpeen selvittää, tuleeko Puolustusvoimien potilasasiavastaavien toiminnan asiakirjojen rekisterinpitoon soveltaa ja miltä osin henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annettua lakia ja rikosasioiden tietosuojalakia.

Rikosasioiden tietosuojalailla on pantu kansallisesti täytäntöön rikosasioiden tietosuojadirektiivi (EU) 2016/680. Rikosasioiden tietosuojalakia sovelletaan sen 1 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan Puolustusvoimien suorittamaan ja Puolustusvoimien lukuun suoritettavaan henkilötietojen käsittelyyn, kun tietoja käsitellään puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 2 kohdan a alakohdassa sekä 3 ja 4 kohdassa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Apulaistietosuojavaltuutetun käsityksen mukaan käsiteltäessä sosiaali- ja terveystietoja, rikosasioiden tietosuojalaista ei ole löydettävissä perusteita sille, että sitä olisi pidettävä yleissäädöksenä, jolla säädetään sosiaali- ja terveystietojen tai vastaavasti sosiaali- ja potilasasiamiesten hallussa olevien henkilötietojen käsittelystä puolustusvoimissa.

Pihamaa Heljä-Tuulia
Tietosuojavaltuutetun toimisto

Rehtonen Terhi
Tietosuojavaltuutetun toimisto